deVolkskrant

Home Krant Net binnen Luister Rubrieken

REPORTAGE

Het Oekraïense front voelt in een gotische kerk in de Achterhoek onverwacht dichtbij

‘Dichtbij de oorlog’ in het Nationaal Museum Tachtigjarige Oorlog in Groenlo. Pauline Niks

ervaren. Niet alleen die van 400 jaar geleden, maar ook die van de moderne drone-oorlog in Oekraïne.

Alex Burghoorn
is kunstverslaggever van de Volkskrant. Hij schrijft over kunstpolitiek en subsidiebeleid.

18 maart 2026, 14:09

Bewaren Delen

De Oude Calixtuskerk in Groenlo heeft al heel wat oorlogsgeweld gezien. Het vestingstadje in de Achterhoek lag tijdens de Tachtigjarige Oorlog aan het front en was in 1595, 1597, 1606 en 1627 het toneel van pittige belegeringen. Maar sinds zaterdag doemt tegen het plafondgewelf van de gotische kerk het silhouet van een moderne oorlog op: drones van het slagveld in Oekraïne.

Mis nooit meer het laatste nieuws
Krijg een melding bij belangrijk nieuws.

De onbemande luchtvaartuigen zijn opgehangen voor de tentoonstelling *Dichtbij de oorlog*, die tot half september open is. Niet eerder zijn zoveel door het Russische of Oekraïense leger gebruikte wapens, of brokstukken daarvan, bij elkaar in Nederland te zien geweest.

Een in Kharkiv aan flarden geschoten Oekraïense ambulance (links) en een in Dmytrivka opgeblazen Russische tank. Pauline Niks

Buiten, voor de deur van de kerk, staan een in Dmytrivka opgeblazen Russische tank en een in Kharkiv aan flarden geschoten Oekraïense ambulance. Binnen zijn onder meer een motoronderdeel van een door Rusland ingezette Shahed-drone van Iraanse makelij te zien, evenals de Russische glijbom FAB-500 en de kamikazedrone Zala Lancet. Maar ook een complete Magura V5, de onderzeedrone waarmee Oekraïne de Russische vloot naar de rand van de Zwarte Zee verdreef.

Geluid van in de lucht zoemende drones

De tastbare verzameling wapentuig brengt de eerste grote oorlog op het Europese continent sinds 1945 inderdaad dichterbij dan de beeldenlawine op sociale media kan doen. Op levensgroot formaat afgedrukte oorlogsfoto's van journalist Daphne Wesdorp en het permanente geluid van in de lucht zoemende drones versterken de indruk dat je zelf naar het front in Oekraïne bent afgereisd.

Maar *Dichtbij de oorlog* dient nog een tweede doel. De Oude Calixtuskerk in Groenlo is namelijk sinds een klein jaar de thuishaven van het Nationaal Museum Tachtigjarige Oorlog, en met de tijdelijke expositie 'willen we ons op de kaart zetten', zegt directeur Daphne Maas, die met een contract voor 24 uur de enige betaalde kracht van het museum is naast een team van tachtig vrijwilligers.

‘Dichtbij de oorlog’ in de Oude Calixtuskerk in Groenlo. Pauline Niks

De vaste collectie is bescheiden: behalve een enkel origineel schilderij en veel reproducties van werken die in randstedelijke musea hangen, zijn er vooral hellebaarden, rapieren, musketten, harnassen en ijzeren kanonskogels uit de oorlogsjaren 1566-1648 te zien. Maar de missie van het Nationaal Museum is er niet minder ambitieus om.

Feit vs. propaganda

‘De generatie jongeren die nu opgroeit, ziet van alles op TikTok voorbijkomen, en knippen en plakken wat ze op internet vinden zo in een schoolverslag’, zegt Maas. ‘Terwijl je bij alles goed moet nadenken: is dit gekleurd nieuws?’

Het museum laat bezoekers daarom ontdekken wat feit is en wat propaganda. Dat de Tachtigjarige Oorlog daar een uitstekende casus voor is, weten ze in Groenlo al eeuwen – uit de tijd dat de plaats met tienduizend inwoners nog Grolle heette.

protestantse opstandelingen tegen de Spanjaarden al een vredig leven leidden in de Tuin van Holland. De elite van de nieuwe Nederlanden genoot de luxe en rijkdom van alle koloniale avonturen in hun zogenaamde Gouden Eeuw. Toen de Hollanders de vesting bij de Slag om Grolle in 1627 uiteindelijk innamen, noemden ze dat een bevrijding. De katholieke Grollenaren vonden het daarentegen een verovering.

Museumdirecteur Daphne Maas. Pauline Niks

Slimme audiotour

Met een slimme audiotour maakt het museum van zijn bezoekers onderzoeksjournalisten die de opvattingen en fabels van alle spelers in de Tachtigjarige Oorlog tegen elkaar moeten afwegen. Het is een speelse, maar ook betrekkelijk veilige manier om te ontdekken hoe vijandbeelden hardnekkig kunnen voortleven. Vrijwel niemand zal de Spanjaarden van nu nog het optreden van de IJzeren Hertog Alva aanwrijven.

Om te laten zien 'dat we echt wat kunnen', zetten Maas en haar team hun zinnen op een tentoonstelling over een oorlog die veel dichterbij is dan velen in Nederland nog altijd denken. Kyiv is vanuit Groenlo niet veel verder dan Madrid.

Ze legden contact met twee musea in de Oekraïense hoofdstad, zamelden 180 duizend euro aan fondsen in en nodigden het Utrechtse DroneAid Collective uit om een werkplaats te openen. Ze vroegen studenten om een interactieve rondleiding te ontwerpen waarbij je als bezoeker keuzes maakt over het Europese defensiebudget én ze betrokken Oekraïense vluchtelingen erbij om met bezoekers in gesprek te gaan – 'gisteren liep hier nog een oorlogsinvalide binnen die in Oekraïne op een mijn was gelopen'.

kijk op de oorlog ruimte te geven zonder de Oekraïners tegen zich in het harnas te jagen. Uiteindelijk zijn op één televisie non-stop Russische propagandafilms te zien. Op een uitlegbord staat ernaast een zakelijk overzicht van argumenten die Moskou bij herhaling naar voren heeft gebracht, sinds Vladimir Poetin in 2022 de grootschalige invasie van zijn buurland verordonneerde. De regering in Kyiv zou uit nazi's bestaan, Oekraïne zou een instrument van de Navo zijn, en Russischtalige Oekraïners zouden zijn achtergesteld. 'Dit zijn Kremlin-narratieven, geen objectieve waarheid', staat erbij.

'Dichtbij de oorlog'. Pauline Niks

'We willen laten zien wat Russen te horen krijgen over de oorlog. Mijn zoon had een Russische vriendin en dat merk je vanzelf: het nieuws is hen altijd anders verteld. Mensen zijn bang dat je hier de indruk kan krijgen dat de Russen gelijk hebben. Maar ik maak me sterk zodat niemand hier daar intrapt.'

Het had, kortom, heel wat voeten in aarde om de boel rond te

goederen uit het oorlogsgebied door de douane te krijgen en stond ik met de app Google Lens onderdelen van drones te determineren.’

Help ons door uw ervaring te delen: Feedback geven

LEES OOK

Geselecteerd door de redactie

BELLEN MET VERSLAGGEVER TOM VENNINK

Vier jaar na de Russische invasie: ‘Er heerst een enorme uitputting onder de Oekraïense bevolking’

KLASSIEK

Uit verzet tegen de ‘culturele genocide’ van Rusland blaast Oekraïens ensemble oude koormuziek nieuw leven in

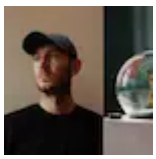

REPORTAGE

‘Het is ons doel om kritische Russische kunstenaars te helpen, niet om ze in gevaar te brengen’

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Contact met de redactie

Contact met de klantenservice

Privacystatement

Abonnementsvoorwaarden

Gebruiksvoorwaarden

Toegankelijkheidsverklaring

Cookiebeleid

Privacy-instellingen

Auteursrecht

Colofon

Service

Klantenservice

Bezorgklacht indienen

Bezorging pauzeren

Bezorging wijzigen

(Bezorg)adres wijzigen

Adverteren

Losse verkoop

Zakelijk abonnement

Meer de Volkskrant

Over ons

Abonneren

Nieuwsbrieven

Krant

Puzzels

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

De Volkskeuken

Archief

Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright.
Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.

De Volkskrant is onderdeel van DPG Media.

KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01
© 2026 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden